

Handläggare
Paul Fenton
Telefon: 08-508 28 965

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2019-05-21 p. 16

Anslutning till EU-projekt MEISTER

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna att miljöförvaltningen ansluter sig till projektet MEISTER
2. Uppdra åt förvaltningen att utforma den detaljerade arbetsplanen för Stockholm, baserat på det pågående projektet
3. Uppdra åt förvaltningschefen att underteckna EU-kontraktet samt eventuellt konsortialavtal med de övriga deltagare i projektet, förutsatt att EU-kommissionen godkänner miljöförvaltningens deltagande i projektet

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stad har blivit tillfrågad att ansluta sig till ett pågående EU-projekt. Projektet ”MEISTER” syftar till att demonstrera och utvärdera innovativa lösningar och affärsmodeller som kan påskynda omställningen till eldrivna fordon i europeiska städer.

Förvaltningen föreslår att staden ansluter sig till projektet och fokuserar på två delprojekt, nämligen att öka andelen elfordon i hemtjänsten samt att kartlägga och utvärdera de friflytande eldrivna mobilitetstjänsterna som under de senaste åren lanserats i staden.

Bakgrund

Stockholms stad har blivit tillfrågad av ETRA, ett spanskt transportkonsultbolag, att ansluta sig till MEISTER, ett pågående EU-projekt som koordineras av ETRA. Detta är en ganska ovanlig händelse och innebär att staden får nu möjligheten att ansluta sig till ett redan godkänt och till hundra procent finansierat projekt utan att behöva genomgå det vanliga ansökningsförfarandet.

Möjligheten har uppstått eftersom en annan stad på egen begäran lämnat projektet av organisatoriska skäl. MEISTER fokuserar på laddinfrastruktur och eldrivna fordon. Stockholm har mycket på gång inom det området samtidigt som staden har lång erfarenhet av EU-projekt. Detta sammantaget har gjort att ETRA identifierat Stockholm som en lämplig samarbetspartner.

Eftersom projektet handlar om hur städerna ska införa smarta och hållbara lösningar för laddinfrastruktur och e-mobilitet bedömer förvaltningen att projektet ligger i linjen med miljöförvaltningens verksamhetsplan, stadens budget och miljömål.

MEISTER-projektet

MEISTER är ett forskning- och innovationsprojekt finansierat av EU:s horisont-2020 program och ingår i CIVITAS-initiativet (där bl.a. staden redan medverkar i CIVITAS Eccentric, Dnr 2015-008330, behandlat på MHN 2019-03-05 p.19).

MEISTER är en förkortning av: Mobility Environmentally-friendly, Integrated and economically Sustainable Through innovative Electromobility Recharging infrastructure and new business models.

Projektet syftar till att påvisa lösningar och affärsmodeller som möjliggöra utvecklingen av laddinfrastruktur och bidrar till en elektrifierad fordonsflotta i Europa. Projektet koordineras av ett spanskt konsultbolag, ETRA, och har totalt åtta deltagare, däribland städerna Berlin och Malaga samt forskningsinstitutet RISE Viktoria. Projektet påbörjades den 1 september 2018 och ska avslutas den 31 augusti 2021.

Under uppstartsfasen har en annan stad valt att lämna projektet och projektkoordinationen har bjudit in Stockholms stad till projektet eftersom Stockholm betraktas som en förebild beträffande e-mobilitet och laddinfrastruktur.

Projektet i Stockholm

För att kunna medverka i projektet måste Stockholm genomföra två demonstrationer/delprojekt. Dessa delprojekt ska genomföras i sin helhet under projektperioden fr.o.m. att EU-kommissionen godkänner Stockholms medverkan för perioden till den 31 augusti 2021 då projektet avslutas. Delprojekten får inte sammanfalla med pågående aktiviteter i befintliga EU- eller statligt finansierade projekt.

Förvaltningen har, mot denna bakgrund, två lämpliga delprojekt som kan ingå i MEISTER, nämligen att öka andelen elfordon i hemtjänsten samt att kartlägga och utvärdera de friflytande mobilitetstjänsterna som under de senaste åren lanserats i staden (som t.ex. VOI, Lime, Blinker).

- **Öka andelen elfordon i hemtjänsten**

Under 2018 genomfördes en undersökning och kartläggning av de hemtjänstfordon som används av stadsdelsförvaltningarna. Med hjälp av en sommarjobbare besöktes 18 av 20 hemtjänstområden och fordon, parkeringsplatser, körsträckor, användarmönster mm kartlades. Resultatet visade att det fanns en stor potential för fler eldrivna fordon hos hemtjänsten och att dessa skulle kunna införskaffas vartefter befintliga leasingavtal går ut. Parkering med laddning utgör ibland ett hinder, dels för att egen p-plats saknas och dels för att fordon går i treskift och har svårt att hinna ladda mellan skiften. Förvaltningen provar nu en semi-snabb laddutrustning i samarbete med hemtjänsten för att utreda om detta kan vara en fungerande lösning för fordon i treskift. Samtidigt visade undersökningen att elcyklar är mycket vanliga inom hemtjänsten. De uppskattas och har på många platser ersatt bilar. Även elsparkcyklar används eftersom de liksom cyklarna är enkla att parkera och kan användas av personal som saknar körkort. Kartläggningen visade på flera handlingsvägar framåt som miljöförvaltningen nu tänker utreda inom ramen för MEISTER. Stadsdelsförvaltningarna är väl införstådda och positivt inställda till fler elbilar inom hemtjänsten. Miljöförvaltningen har även haft möte med äldreförvaltningen och diskuterat frågan kring krav på elbilar/elcyklar vid inköp av hemtjänst via privat entreprenör. Hur detta ska gå till är inte klart men förhoppningen är att kunna utreda och prova olika handlingsvägar inom ramen för MEISTER.. Om miljöförvaltningen ansluter sig till MEISTER kommer

miljöförvaltningen att informera äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna att arbetet kan påbörjas tidigare än väntad eftersom miljöförvaltningens arbetstid finansieras genom projektet. Erfarenheterna kan senare föras över till privata entreprenörer och på sikt även bli krav vid upphandling av privata entreprenörer som genomför hemtjänst på uppdrag åt staden. Sammantaget kan detta accelerera omställningen till elfordon och e-mobilitet i hemtjänsten.

- **Friflytande mobilitetstjänster**

Under det senaste året har minst fyra e-sparkcykelföretag lanserat sina tjänster och fler har aviserat sin ankomst till Stockholm. Dessutom har företaget Aimo lanserat en helt elektrisk bildelningsflotta och minst två e-moped delningstjänster som kommer att lanseras i vår. Stockholm, liksom många andra städer runt om i världen, upplever att denna trend skapar många intressanta möjligheter och utmaningar för stadsplaneringen och miljön. Förvaltningen genomförde nyligen ett seminarium som behandlade temat om friflytande mobilitetstjänster där över 100 personer medverkade, främst från andra svenska kommuner och myndigheter. På eftermiddagen genomfördes en workshop i ämnet med ett 40-tal personer där flera frågor kunde behandlas lite mer i detalj. Underlag har sammanställts och tanken är att jobba vidare med frågorna inom ramen för MEISTER. Detta kan t.ex. omfatta:

- Kunskapssammanställning av befintlig praxis och regler i europeiska städer kan tas fram.
- Förslag på riktlinjer och åtgärder som kan minska konflikter mellan olika trafikslag.
- Genomgång av befintligt regelverk, strategier, aktörer och funktioner.
- Utvärdering av befintliga tjänster samt fortsatt dialog med intressenter och kommunikationsaktiviteter kommer kunna genomföras.
- Möjliga lösningar för laddning av dessa fordon ska också provas och utvärderas.

Finansiering och tidsplan

Miljöförvaltningens budget i projektet är ca € 230.000 (ca. 2,5 mkr) och blir fullt finansierad av EU-kommissionen. Hela budgeten är i

nuläget avsatt till miljöförvaltningens personalkostnader samt resor (ev. ändringar kan uppstå under förhandlingen med kommissionen och projektkoordinationen men personalkostnader ska vara det dominerande kostnadsslaget). Det rör sig om ungefär en tjänst under två års tid. Projektet får inte finansiera investering i utrustning såsom fordon. Äldreförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och hemtjänstbolagen finansieras inte av bidraget eftersom deras arbetsinsatser inte förväntas öka på grund av projektet. Däremot behöver miljöförvaltningen de ökade resurserna till samordning, processledning, utvärdering osv.

Om nämnden beslutar att förvaltningen ska ansluta sig till projektet kommer förvaltningen att omedelbart påbörja förhandlingar med projektkoordinationen för att så snart som möjligt lägga fram ett förslag på deltagande till EU kommissionen. Om kommissionen godkänner Stockholms medverkan kommer förvaltningen att börja jobbar med projektet så fort som kontraktet är påskrivet. Förvaltningen bedömer att detta kan ske i september 2019. Då är det två år kvar av projektet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

MEISTER kommer att komplettera förvaltningens pågående arbete med införandet av laddinfrastruktur och eldrivna fordon av olika slag. Dessutom bidrar delprojekten till genomförandet av bl.a. klimatstrategin och framkomlighetsstrategin genom att möjliggöra en omställning till elfordon i hemtjänsten och att skapar bättre förutsättningar för hållbar mobilitet och synergier mellan befintliga och tillkommande mobilitetstjänster i staden. Den extra administration som projektet innebär är helfinansierad av Europa kommissionen. Eftersom förvaltningen vare sig är koordinator eller huvudansvarig för något arbetspaket är administrationen inte så omfattande. Dessutom får förvaltningen möjlighet att jämföra och fördjupa Stockholms nätverk med andra aktörer i Europa. Förvaltningen har påtalat för projektkoordinatören att skypemöten och tågresor ska premieras och att flygresor endast kan förekomma någon gång per år i projektet. Detta har accepterats.

Miljöförvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att miljöförvaltningen ansluter sig till projektet MEISTER. Vidare föreslås att miljöförvaltningen får i uppdrag att utforma den detaljerade arbetsplanen för Stockholm, baserat på det pågående projektet och de två aktuella delprojekten för Stockholm. Slutligen föreslås att miljöförvaltningens direktör får i uppdrag att underteckna miljöförvaltningens kontrakt om deltagande samt

teckna ev. konsortialavtal med de övriga parterna i projektet. Allt detta förutsatt att Stockholms deltagande i projektet godkänns av EU-kommissionen.

SLUT